

A world map composed of white dots on a red background. The dots are arranged in a grid pattern, with the density of the dots varying to create the shape of the continents. The map is centered on the Atlantic Ocean.

บทความวิจัย/วิชาการ

การสำรวจและวิเคราะห์การศึกษา เกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่าน ของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อก สู่ระบบดิจิทัล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นปินัทธ์ จাঁดา^{*}
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

บทคัดย่อ

การสำรวจและวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล มีวัตถุประสงค์การศึกษา 1. เพื่อสำรวจการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัลในระหว่างปี พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2560 และ 2. เพื่อวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล ผลการศึกษา การสำรวจและวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล ทำการคัดเลือกงานที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2560 มีจำนวนทั้งหมด 4 เรื่อง สามารถสรุปและอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้ ผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผลกระทบด้านบวก ได้แก่การมีประสิทธิภาพในด้านคลื่นความถี่มากยิ่งขึ้น และเกิดการแข่งขันอย่างเสรีของสถานีโทรทัศน์ของผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบการด้านการผลิตรายการ กลุ่มที่ 2 ผลกระทบด้านลบ ได้แก่ ประชาชนต้องมีค่าใช้จ่ายและผู้ประกอบการต้องเพิ่มเงินลงทุนมากขึ้น ในส่วนของความพึงพอใจต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล ความพึงพอใจในระดับมากที่สุดได้แก่ การจัดขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีระบบของ กสทช. ความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่การได้รับกล่องรับสัญญาณฟรีและในเรื่องคุณภาพของภาพที่คมชัด และคุณภาพเสียง ความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่การติดตั้งกล่องรับสัญญาณและการปรับช่องสัญญาณ ความพึงพอใจในระดับน้อย ได้แก่การบริการในการได้รับความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาการติดตั้งและการรับสัญญาณที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษางานวิจัยให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย และประชาชนควรมีการติดตามข่าวสารสม่ำเสมอ หากพบปัญหาหรือไม่เข้าใจ ควรสอบถามเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช. ควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดทำเอกสารให้ความรู้ และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

คำสำคัญ : ผลกระทบ โทรทัศน์ระบบแอนะล็อก โทรทัศน์ระบบดิจิทัล

Abstracts

Researching and analysis study concerns impacted from change system of television signal from analog to digital. The purposes of this study were 1) to do the researching study concerns impacted from change system of television signal from analog to digital in years 2013-2017. and 2) to do the analysis study concerns impacted from change system of television signal from analog to digital. The selection of the study in years 2013 - 2017 in total of 4 cases study that can summarize the results from discussion concerns the study as concerns. 2 main impacted groups due to system will change from analog TV to digital TV are. Group 1: Positive impact: better spectrum efficiency (better quality of vision) and free competition of television stations. Group 2 Negative impact: people (receiver) must have costs and also investors need to invest more. In term of satisfaction from receiver, High satisfaction: Free of charge for device, good quality of video and audio. Medium satisfaction: Device installation, channel adjustable. Low satisfaction: Service area, for example when receiver get the problem and need support. It is look like not enough as of now. Recommendations for further study should include research in all areas of Thailand. People should focus and up to date if they get a problem or do not understand well about it. The NBTC should have a public relations material and should be a public assistance center to be help receiver covering all areas.

Keywords : Impact, Analog, TV, Digital TV

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โทรทัศน์ (Television) กล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่นิยมในกลุ่มผู้บริโภค เพราะเป็นสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงมาสู่สังคม และกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้บริโภคทั่วประเทศ สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดสิ่งต่างๆ จากทั่วทุกมุมโลกให้ประชาชนได้รับทราบ ไม่ว่าประชาชนจะอยู่ที่ใดของโลกก็ชมรายการเดียวกันได้

หากกล่าวถึงโทรทัศน์ในประเทศไทย มีวิวัฒนาการและความเป็นมาแบ่งเป็นยุคต่างๆ ได้ 3 ยุค โดยเริ่มยุคแรกคือ ยุคโทรทัศน์ขาวดำ (พ.ศ. 2490 - พ.ศ. 2510) ในประเทศไทยเริ่มมีการแพร่ภาพโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก (Analog Television) ภาคพื้นดินตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 (อิสริย์ ประดิษฐ์ธีระ, 2555) โดยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ผ่านระบบโทรทัศน์ขาวดำ ในยุคที่สองยุคโทรทัศน์สี (พ.ศ. 2510 - ปัจจุบัน) โทรทัศน์สีเริ่มส่งสัญญาณเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 โดยสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เป็นต้นมา สัญญาณโทรทัศน์ได้ใช้การแพร่ภาพเป็นระบบแอนะล็อก (Analog) มาโดยตลอด และยุคที่สาม

ยุคปัจจุบัน-อนาคต หรือยุคโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ซึ่งได้เริ่มแทนที่เพื่อแก้ไขข้อจำกัดของโทรทัศน์สัญญาณแอนะล็อก ด้วยตามมติที่ประชุมรัฐมนตรีสารสนเทศอาเซียน หรือ AMARI (ASEAN Ministers Responsible for Information)

ทุกประเทศจะต้องแพร่ภาพโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัลได้ และต้องยุติการออกอากาศระบบแอนะล็อกในช่วงปี 2558 ถึง 2563 ดังนั้นประเทศไทยก็ต้องเร่งผลักดันให้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน เพื่อที่จะสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557) ทีวีดิจิทัลหรือโทรทัศน์ระบบดิจิทัล (Digital Television) เป็นระบบการส่งผ่านสัญญาณภาพวิดีโอและเสียงโดยระบบดิจิทัล จากเดิมที่มีระบบการรับสัญญาณโทรทัศน์ในครัวเรือนใช้เป็นระบบแอนะล็อก ต่อมาได้มีการพัฒนาใช้งานระบบดิจิทัลมีจุดเด่นกว่าระบบแอนะล็อกทั้งในด้านความคมชัดภาพและเสียงที่ดี ในส่วนของการส่งข้อมูลแบบดิจิทัลสามารถส่งต่อข้อมูลได้เพิ่มขึ้นจึงมีการพัฒนาระบบการรับส่งสัญญาณดิจิทัลไปอีกระดับ เช่นโทรทัศน์จอกว้าง (Wied Screen) ให้มีความคมชัดสูง (HDTV) และสามารถรองรับการใช้งานของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับการเปลี่ยนไปสู่การรับส่งสัญญาณโทรทัศน์ไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลเริ่มต้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 โดยขณะนี้กว่า 100 ประเทศทั่วโลกได้เปลี่ยนไปใช้โทรทัศน์ในระบบดิจิทัลแล้ว สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) แนะนำให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกยุติการออกอากาศระบบโทรทัศน์แอนะล็อกภาคพื้นดิน (ASO: Analogs Switch Off) ภายในปี ค.ศ. 2015 หรือ พ.ศ. 2558 ทำให้มีช่วงเวลาการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลอีก 4-8 ปี ในปัจจุบันการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัล (Digital Television) เป็นประเด็นที่มีการพูดถึงกันมานานแล้ว ขณะนี้หลายๆ ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ญี่ปุ่น และประเทศต่างๆ ในทวีปยุโรป ได้ยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก (Analog Television) และเปลี่ยนระบบการส่งสัญญาณโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบแล้ว ในขณะที่การเปลี่ยนผ่านโทรทัศน์ในประเทศไทยจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลยังเป็นช่วงเริ่มก้าวเดินโดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงจัดให้มีการประมูลคลื่นความถี่เพื่อให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการทางธุรกิจระดับชาติ (ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน, 2559, หน้า 1-2)

แน่นอนว่า จากการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประเทศไทยย่อมเกิดผลกระทบและเกิดการวิพากษ์ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนในฐานะผู้บริโภค และผู้ประกอบการต่างๆ ในภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล ในระหว่างปี พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2560
2. เพื่อวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล

วิธีการศึกษา

ใช้ระเบียบวิธีการวิจัย หรือกระบวนการวิธีการวิจัย (Methodology) โดยการใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หรือการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ในรูปแบบการสังเคราะห์งานวิจัย (Research synthesis) โดยเป็นการศึกษาโดยการสำรวจและวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล โดยการคัดเลือกงานที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2560 พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 4 เรื่อง ได้แก่ 1. ศิริวรรณ มนอัคระผดุง 2. เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตระการ 3. ฉัตรกมล อนนตชัย ธีรารัตน์ สาระพล, ชุตีพร นครศรี และ 4. สุธัญญา กฤตาคม, เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตระการ

ผลการศึกษา

จากการสำรวจและวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประเทศไทย ทำการคัดเลือกงานที่ศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2556 - 2560 พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 4 เรื่องที่ศึกษาในประเด็นผลกระทบต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกนี้ ได้แก่ 1. ศิริวรรณ มนอัคระผดุง 2. เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตระการ 3. ฉัตรกมล อนนตชัย, ธีรารัตน์ สาระพล, ชุตีพร นครศรี และ 4. สุธัญญา กฤตาคม, เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตระการ โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

(ศิริวรรณ มนอัคระผดุง, 2556) ศึกษาการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคโทรทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย พบว่าผลกระทบเมื่อเข้าสู่ยุคโทรทัศน์ระบบดิจิทัลอาจก่อให้เกิดผลกระทบหลายด้านดังนี้ หนึ่ง ผลกระทบด้านประสิทธิภาพการใช้คลื่นความถี่ จากคลื่นความถี่ที่ให้บริการหนึ่งช่องในระบบแอนะล็อก สามารถให้บริการได้ถึง 10 ช่องในระบบดิจิทัล ดังนั้น หากเปลี่ยนระบบดิจิทัล (Digital) ทั้งหมด คลื่นความถี่ที่ใช้ในการให้บริการของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.5) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 โมเดิร์นไนน์ทีวี สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) จะสามารถให้บริการได้ถึง 60 ช่องโดยจำนวนช่องรายการที่เพิ่มมากขึ้นจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อความสามารถ

นำคลื่นบางส่วนมาจัดสรรสำหรับบริการสื่อสารสมัยใหม่ ทั้งคลื่นความถี่ที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน นอกจากนั้นคลื่นความถี่ที่มีมากขึ้นยังทำให้จำนวนช่องสถานีโทรทัศน์มีจำนวนมากขึ้น สร้างความหลากหลายแก่รูปแบบสถานีโทรทัศน์ที่มีความเฉพาะเจาะจงและมีความชัดเจนในอัตลักษณ์ของสถานี อาทิ สถานีโทรทัศน์ข่าว สถานีโทรทัศน์กีฬา สถานีโทรทัศน์เพื่อสาระความรู้ เช่น ช่องสารคดี ช่องเพื่อการศึกษา เป็นต้น

การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัลส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยตรง เนื่องจากผู้บริโภคต้องมีค่าใช้จ่ายสำหรับการเปลี่ยนเครื่องโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล หรืออาจติดตั้งกล่องรับสัญญาณ (Set Top Box) ที่มีเพิ่มเติมกับเครื่องรับโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก โดยราคากล่องรับสัญญาณ (Set Top Box) ที่ กสทช. ศึกษาแล้วราคาไม่เกิน 1,000 บาท และมีมติให้คุปองเงินสดมูลค่า 680 บาท สำหรับซื้อกล่องรับสัญญาณหรือซื้อเครื่องโทรทัศน์ใหม่กับ 22 ล้านครัวเรือน

อย่างไรก็ตาม แผนการเปลี่ยนระบบการส่งสัญญาณจากระบบแอนะล็อกเดิมไปสู่ระบบดิจิทัล หรือ Digital Roadmap ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - พ.ศ. 2559 จะช่วยลดปัญหาของประชาชนโดยไม่ต้องเร่งรีบเปลี่ยนเครื่องโทรทัศน์ ในขณะที่ภาครัฐก็ไม่ต้องรีบเร่งและเสียต้นทุนสูงในการจัดหากล่องรับสัญญาณ (Set Top Box) ให้กับประชาชนเพื่อให้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้ เนื่องจากมีช่วงเวลาของการเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนผ่านระบบโทรทัศน์ภายในสี่ปี แต่เมื่อถึงกำหนดการประกาศยุติการออกอากาศระบบแอนะล็อก (Analog Switch off หรือ ASO) ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2558

ผลกระทบต่อสถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการ ในแง่ของการเพิ่มเงินลงทุน สถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบการจะต้องเพิ่มเงินลงทุนในการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สำหรับการแพร่ภาพโทรทัศน์ไปสู่ระบบดิจิทัล อาทิ อุปกรณ์เครื่องส่งและการแพร่ภาพระบบดิจิทัลภาคพื้นดิน อุปกรณ์ถ่ายทำรายการและตัดต่อบันทึกเสียงเพื่อการออกอากาศระบบดิจิทัล โดยเฉพาะเงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นในช่วงเวลาการออกอากาศในระบบดิจิทัลและระบบแอนะล็อกที่คู่ขนานกันไประยะหนึ่ง สถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบการ จึงต้องให้ความสนใจ โดยการศึกษาข้อมูลมาตรฐานระบบโทรทัศน์ดิจิทัลที่ประเทศไทยและประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน เลือกใช้และกำหนดการเปลี่ยนผ่านอุปกรณ์เครื่องส่งเพื่อการแพร่ภาพออกอากาศ และอุปกรณ์เครื่องมือการถ่ายทำ ตัดต่อ และบันทึกเสียงในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการผลิตรายการ สถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการ จะต้องเร่งพัฒนา สร้างสรรค์รูปแบบรายการที่จะมีความหลากหลาย เนื่องจากจำนวนช่องสถานีที่มีมากกว่า 60 สถานี มีผลกระทบต่อการเพิ่มรูปแบบรายการ ขณะเดียวกัน สถานีโทรทัศน์ ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการ จะต้องเร่งผลิตเนื้อหาข่าวสาร สาระ ความบันเทิง สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของสถานีโทรทัศน์นั้นๆ

ผลกระทบต่อบริบทเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ในทางเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อการแข่งขันอย่างเสรีของสถานีโทรทัศน์ของผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบการด้านการผลิตรายการ จะก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อหารายการและอิเล็กทรอนิกส์ (Content and Electronics) ส่งผลดีต่อผู้รับชม

และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมดังกล่าว และการพัฒนาเทคโนโลยีการบริการรูปแบบใหม่ๆ อาทิ HDTV, Interactive TV, Pay-Per-View, Mobile TV, Picture Radio จะก่อให้เกิดอุตสาหกรรมการผลิตเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะกลายเป็นการประกอบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่สามารถผลิตอุปกรณ์เครื่องส่งโทรทัศน์และอุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทำได้เอง ต้องนำเข้าจากประเทศผู้นำทางเทคโนโลยี ซึ่งหมายถึงประเทศไทยเป็นประเทศผู้ซื้อตลอดช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่าน สำหรับบริบททางสังคมวัฒนธรรม คือเนื้อหารายการที่หลากหลายรูปแบบกับจำนวนช่องสถานีโทรทัศน์ที่เพิ่มมากขึ้น จึงมีความเป็นไปได้สูงในการซื้อรูปแบบรายการจากต่างประเทศ ทั้งจากประเทศในภูมิภาคเอเชีย ประเทศในยุโรป และประเทศในแถบอเมริกา ส่งผลกระทบที่จะตามมาคือ การเกิดการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติผ่านเนื้อหารายการโทรทัศน์

(เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตรการ, 2559) ศึกษาเรื่องการสร้างความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด กรณีศึกษา อำเภอพนมไพร พบว่าข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับการรับชมโทรทัศน์แบบดิจิทัล ปัจจุบันประชาชนในอำเภอพนมไพรรับชมโทรทัศน์ผ่านช่องทางดาวเทียมมีค่าเฉลี่ยมาก ส่วนช่องทางการรับชมโทรทัศน์ เมื่อช่องทางเดิมไม่สามารถรับชมได้จะรับชมผ่านจานดาวเทียมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะประชาชนยังยึดถือความเคยชิน และมีทัศนคติในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลผ่านช่องทางรูปแบบเดิม ประชาชนรู้จักและสามารถเปิดปิดการรับชมได้มากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในโทรทัศน์ระบบดิจิทัลผ่านสื่อโฆษณาทางโทรทัศน์และสื่ออื่นๆ ในระดับเบื้องต้น ความรู้ขั้นตอนนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความความหมายข้อเท็จจริง ทฤษฎีกฎโครงสร้าง และวิธีการแก้ปัญหา

ส่วนอุปกรณ์ในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเป็นจานดำหรือจานดาวเทียมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะประชาชนยังยึดติดกับพฤติกรรมการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเป็นจานดำแบบระบบเดิม อีกทั้งระบบการออกอากาศของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลและโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกยังออกอากาศเป็นระบบคู่ขนาน ทำให้ประชาชนยังขาดความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง ในส่วนความต้องการของประชาชนที่จะเปลี่ยนมารับสัญญาณดิจิทัลที่วิจากเสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา มีค่าเฉลี่ยมาก รวมทั้งการรับดูแปลงแลกกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลของประชาชนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีการนำคู่มือไปแลกกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลแล้วมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และมีการนำกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมาใช้แล้วมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะประชาชนมีความตื่นตัวหลังจากที่ได้รับข้อมูลจากสื่อโฆษณาหรือสื่อประชาสัมพันธ์ ทำให้ประชาชนมีความต้องการเปลี่ยนมารับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลจากเสาหนวดกุ้งหรือก้างปลา รวมทั้งรับทราบข้อมูลการแลกคู่มือด้วย ประชาชนไม่ได้รับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลช่องใหม่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะประชาชนยังติดการรับชมช่องเดิมๆ ผ่านช่องจานดาวเทียมหรือเคเบิลทีวี หลังจากที่มีการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลช่องใหม่

ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า มีช่องที่สามารถสร้างความโดดเด่นแตกต่างทำให้จดจำได้ง่ายขึ้นอย่างชัดเจน ส่วนเนื้อหารายการที่ประชาชนชอบเป็นการรับชมข่าวสารมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ

ประชาชนคาดหวังประโยชน์จากโทรทัศน์ระบบดิจิทัลว่ามีส่วนทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น ทำให้รับรู้ข่าวสารสถานการณ์และการระงับภัยในสังคมได้มากยิ่งขึ้น ข้อมูลการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยภาพรวมพบว่าประชาชนไม่มีการรับรู้เกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะล็อก ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะการโฆษณาประชาสัมพันธ์ไปยังประชาชนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อาจมาจากการประชาสัมพันธ์ล่าช้า ไม่ทั่วถึง และขาดความต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณทีวีแอนะล็อกในครั้งนี้ โดยภาพรวมการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ดิจิทัลว่าสามารถติดตั้งกับโทรทัศน์แบบเก่าได้ พบว่าประชาชนมีการรับรู้ว่าสามารถรับชมทีวีผ่านกล่องหรือเสารับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้ฟรี พบว่าประชาชนมีการรับรู้ว่าโทรทัศน์ระบบดิจิทัลภาพมีความคมชัด เสียงดี สัญญาณไม่ล้ม พบว่าประชาชนมีการรับรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะประชาชนมีการรับรู้ผ่านทางโฆษณาโทรทัศน์วิทยุชุมชน รวมถึงการแนะนำจากช่างเทคนิคที่มาติดตั้ง เพราะประชาชนส่วนใหญ่โดยเฉพาะในจังหวัดร้อยเอ็ด ยังนิยมใช้โทรทัศน์รุ่นเก่าอยู่ ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับอุปกรณ์รับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้จริงหลังจากที่ได้มีการติดตั้งแล้ว การรับรู้ของประชาชนว่าโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมีช่องสัญญาณมากขึ้น มีรายการโทรทัศน์ใหม่ให้รับชมได้มากขึ้น พบว่าประชาชนไม่รับรู้ข้อมูล การรับรู้ของประชาชนว่าสามารถดูรายการโทรทัศน์ผ่านมือถือได้ พบว่าประชาชนไม่รับรู้ข้อมูล ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะประชาชนส่วนใหญ่ตามชนบทยังขาดการเข้าถึงเทคโนโลยีสมาร์ตโฟนรวมถึงสื่ออินเทอร์เน็ต

ในส่วนประเด็นความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่ามีงานวิจัยหลายชิ้นศึกษาในประเด็นเรื่องนี้ อาทิ

(เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตรการ, 2559) ศึกษาเรื่องการสร้างความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด กรณีศึกษา อำเภอพนมไพร พบว่าข้อมูลความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลโดยภาพรวม พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก กสทช. จัดขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีระบบ ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการได้รับบริการติดตั้งกล่องและปรับช่องสัญญาณ และการได้รับความช่วยเหลือบริการเมื่อมีปัญหาการติดตั้งหรือรับชม มีความพึงพอใจปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จาก กสทช. มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ผ่านสื่อโทรทัศน์ให้แก่ประชาชน ประชาชนผู้รับบริการจึงมีความพึงพอใจมาก ประเด็นความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับภาพมีความคมชัดและมีคุณภาพเสียงดีกว่าระบบเดิม มีความพึงพอใจมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะระบบการแพร่ภาพและคุณภาพการกระจายเสียงของโทรทัศน์ระบบดิจิทัลดีกว่าระบบเดิมมาก

ในส่วนประเด็นความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับความสามารถรับสัญญาณได้ดีทุกพื้นที่ และสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้ทุกช่องทุกรายการ จอไม่ดำ รายการโทรทัศน์มีความหลากหลาย พบว่ามีความพึงพอใจปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะคุณภาพในการวางระบบรับส่งสัญญาณมีศูนย์กลางการรับส่งสัญญาณสถานีภาคพื้นดินเพื่อใช้ในการรับส่งสัญญาณครอบคลุมพื้นที่ภายในจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดใกล้เคียง

(ฉัตรกมล อนนตชัย, อิศารัตน์ สาระพล และชุติพร นครศรี, 2560) ศึกษาความพึงพอใจในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลต่อการเปลี่ยนผ่านการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลฟรีในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.87 ประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับการติดตั้งกล่องและปรับช่องสัญญาณในระดับปานกลาง จำนวนร้อยละ 37.47 ประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับความช่วยเหลือบริการเมื่อมีปัญหาการติดตั้งหรือรับชมในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 32.42 ประชาชนมีความพึงพอใจเรื่องภาพมีความคมชัดมีคุณภาพเสียงดีกว่าระบบเดิมในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 29.60 ประชาชนมีความพึงพอใจในการรับสัญญาณได้ทุกพื้นที่ในระดับน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 29.03 ประชาชนมีความพึงพอใจในการรับชมรายการโทรทัศน์ได้ทุกช่องทุกรายการในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 32.06 และประชาชนมีความพึงพอใจเนื้อหารายการโทรทัศน์มีความหลากหลายในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.12

แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจของประชาชนในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการได้รับกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลฟรี จากผลการศึกษาในประเด็นความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการได้รับกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลฟรี โดยภาพรวมพบว่ามีความพึงพอใจมาก อาจเนื่องมาจาก กสทช. ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีความเข้าใจและสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านไปสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้มีการจัดขั้นตอนการให้บริการประชาชนอย่างมีระบบ และมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ทำให้ประชาชนทราบประโยชน์ของการใช้โทรทัศน์ระบบดิจิทัลว่าทำให้สามารถรับชมช่องรายการและข่าวสารได้มากขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้รับสาร
2. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการได้รับการติดตั้งกล่องและปรับช่องสัญญาณ จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาคือพึงพอใจน้อยมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเมื่อรับกล่องสัญญาณมาแล้วประชาชนผู้รับกล่องสัญญาณต้องทำการติดตั้งกล่องสัญญาณด้วยตนเอง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในเรื่องของการติดตั้งกล่องสัญญาณจึงอาจต้องไปว่าจ้างช่างเทคนิคมาดำเนินการติดตั้ง ซึ่งเสียเวลาและค่าใช้จ่าย ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าได้ไม่ได้รับความสะดวกสบายจากการบริการเท่าที่ควร
3. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับได้รับความช่วยเหลือหรือบริการเมื่อมีปัญหาการติดตั้งหรือรับชม พบว่าประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยมาก รองลงมาคือพึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนยังขาดความรู้ในการติดตั้ง ตลอดจนยังไม่มีความรู้ให้บริการในเรื่องของการติดตั้งและรับชมอย่างทั่วถึง

4. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับภาพมีคุณภาพคมชัดมีคุณภาพเสียงดีกว่าระบบเดิม พบว่าประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยมาก รองลงมาคือพึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ยังมีความพึงพอใจในการใช้โทรศัพท์รุ่นเก่าที่สามารถรับชมช่องต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทำให้ไม่รู้สึกละเลยต่อการรับชมโทรศัพท์ระบบดิจิทัล
5. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับสามารถรับสัญญาณได้ดีทุกพื้นที่ พบว่าประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยมาก รองลงมาคือพึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในอำเภอโพธารายส่วนใหญ่เชื่อมต่อเครื่องรับโทรศัพท์กับกล่องรับสัญญาณดาวเทียมและยังสามารถรับชมช่องสัญญาณต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ยังไม่เปลี่ยนการใช้งานเป็นโทรศัพท์ระบบดิจิทัล ทำให้ไม่ได้ให้ความสนใจและไม่ทราบว่าโทรศัพท์ระบบดิจิทัลสามารถรับสัญญาณดีในทุกพื้นที่
6. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้ทุกช่อง ทุกรายการ จอไม่ดำ พบว่าประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจปานกลาง ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด ยังใช้โทรศัพท์รุ่นเก่าที่สามารถเชื่อมต่อกับอุปกรณ์กล่องรับสัญญาณในการรับชมช่องต่างๆ ของโทรศัพท์ระบบดิจิทัลได้อย่างดี
7. ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับเนื้อหารายการโทรทัศน์มีความหลากหลาย พบว่าประชาชนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมาก ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดเนื้อหารายการโทรทัศน์มีความหลากหลาย มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายทุกเพศทุกวัย เป็นผลทำให้ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด

(สุรัญญา กฤตาคม, เชษฐพัฒน์ สิริวัฒนตรการ, 2559) ศึกษาความพึงพอใจในการรับชมโทรศัพท์ระบบดิจิทัลก่อนการยุติโทรศัพท์ระบบแอนะล็อกของประชาชนในอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับการรับชมโทรศัพท์ระบบดิจิทัล การรับชมโทรศัพท์ระบบดิจิทัลของประชาชนในพื้นที่เริ่มต้นการยุติการรับส่งสัญญาณโทรศัพท์ระบบแอนะล็อกของประชาชนในอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด จากการศึกษาการรับชมโทรศัพท์ระบบดิจิทัลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจุบันประชาชนรับชมโทรทัศน์ผ่านช่องทางจานดาวเทียมหรือจานดำคิดเป็นร้อยละ 74.5 รองลงมาคือผ่านเสารับสัญญาณเช่นหนวดกุ้งหรือก้างปลา คิดเป็นร้อยละ 15.70 และผ่านเคเบิลทีวี คิดเป็นร้อยละ 7.40 ตามลำดับ

ช่องทางการรับชมโทรทัศน์เมื่อช่องทางเดิมไม่สามารถรับชมได้ ประชาชนจะรับชมผ่านช่องทางจานดาวเทียม คิดเป็นร้อยละ 64.80 รองลงมาคือเสารับสัญญาณหนวดกุ้งหรือก้างปลา คิดเป็นร้อยละ 21.90 และเคเบิลทีวี คิดเป็นร้อยละ 9.49 ตามลำดับ ประชาชนรู้จักและสามารถติดตั้งกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ได้ คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาคือรู้จักและสามารถเปิดปิดการรับชมได้ คิดเป็นร้อยละ 35.02 และรู้จัก

และรู้วิธีการติดตั้งเสารับสัญญาณ คิดเป็นร้อยละ 34.04 ตามลำดับ การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการยุติการส่งสัญญาณโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก ประชาชนไม่รู้คิดเป็นร้อยละ 71.72 การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถติดตั้งกับโทรทัศน์เก่าได้ ประชาชนไม่รู้คิดร้อยละ 56.47 ซึ่งจากผลการวิจัย ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นน่าสนใจดังนี้ การรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่าปัจจุบันประชาชนมีการรับชมโทรทัศน์ผ่านช่องจานดาวเทียมหรือจานด้ามมากที่สุด ประชาชนในอำเภอรู้จักโทรทัศน์ระบบดิจิทัล

โดยประชาชนรู้จักและสามารถติดตั้งกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ได้ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการติดตั้งและการแลกรับกล่องสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลฟรี โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อบุคคล เช่นผู้นำท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ประชาชนเข้าใจและสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างรวดเร็ว ความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในพื้นที่อยู่ติดโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ความพึงพอใจของประชาชนในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประชาชนมีความพึงพอใจในการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในระดับมาก ประชาชนมีความพึงพอใจในการได้รับกล่องรับสัญญาณโทรทัศน์ระบบดิจิทัลฟรีในระดับมาก ซึ่ง กสทช. เลือกใช้กลยุทธ์การแจกของฟรีเพื่อดึงดูดผู้บริโภคและสร้างความพึงพอใจ ความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับภาพมีความคมชัด มีคุณภาพเสียดีกว่าระบบเดิม และสามารถรับสัญญาณได้ดีทุกพื้นที่ในระดับมาก สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ กสทช.

ที่จะเปลี่ยนผ่านจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเป็นโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากโทรทัศน์ระบบดิจิทัล (Digital Television) เป็นระบบการส่งผ่านสัญญาณภาพวิดีโอ และเสียง โดยระบบดิจิทัลจากเดิมที่มีระบบการรับสัญญาณโทรทัศน์ในครัวเรือนใช้เป็นระบบแอนะล็อก ต่อมาได้มีการพัฒนาการใช้งาน ระบบดิจิทัลมีจุดเด่นกว่าระบบแอนะล็อกทั้งในด้านความคมชัดของภาพและเสียงที่ดี ในส่วนของการส่งข้อมูล แบบดิจิทัลสามารถส่งต่อข้อมูลได้เพิ่มขึ้น จึงมีการพัฒนาระบบการรับส่งสัญญาณดิจิทัลไปอีกระดับ เช่น โทรทัศน์จอกว้าง (Wide Screen) ให้มีความคมชัดสูง (HDTV) และสามารถรองรับการใช้งานของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น (สำนักงาน กสทช., 2557 อ้างถึงในประสพโชค สิทธิการณ, 2557) ส่วนความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับเนื้อหารายการโทรทัศน์มีความหลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องโครงการศึกษาผลการรับชมโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

(สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559) พบว่าผู้ที่ชมโทรทัศน์ผ่านระบบอื่นก็อาจเปลี่ยนมารับชมระบบดิจิทัลภาคพื้นดินเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะผู้ที่ติดตามรายการของช่องสถานีฟรีทีวีซึ่งมีเป็นจำนวนมากในชนบททั่วประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากระบบดิจิทัลภาคพื้นดินมีจุดเด่นที่สำคัญคือเรื่องความคมชัดของภาพและเสียง รวมถึงความมีเนื้อหารายการที่หลากหลาย และการไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ ซึ่งย่อมเป็นมูลเหตุสำคัญในการจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้ระบบดิจิทัลภาคพื้นดินเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสำรวจและวิเคราะห์การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลกระทบ

ผลกระทบต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผลกระทบด้านบวกต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล

กลุ่มที่ 2 ผลกระทบด้านลบต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลกระทบด้านบวกต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า

1. การให้บริการของสถานีโทรทัศน์ในส่วนประสิทธิภาพการใช้คลื่นความถี่ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัล สามารถให้บริการได้หลายช่องมากกว่าโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก โดย 1 ช่องในโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก สามารถให้บริการได้ 10 ช่องในระบบดิจิทัล ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลกระทบทางด้านบวก
2. เกิดการแข่งขันอย่างเสรีของสถานีโทรทัศน์ของผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบการด้านการผลิตรายการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมโดยก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในการผลิตเนื้อหารายการและเทคโนโลยี ส่งผลดีต่อประชาชนในฐานะผู้รับชมและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

ผลกระทบด้านลบต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล พบว่า

1. ในการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัลนั้น ประชาชนในฐานะผู้บริโภคต้องมีค่าใช้จ่ายสำหรับการเปลี่ยนเครื่องโทรทัศน์ หรือถ้ามีการติดตั้งกล่องรับสัญญาณ (Set Top Box) ก็ต้องมีค่าใช้จ่าย แม้ กสทช. จะมีคูปองให้ แต่ก็ต้องจ่ายในส่วนต่างของราคากล่องรับสัญญาณ (Set Top Box)
2. ผู้ประกอบการและผู้ผลิตรายการจะต้องมีการเพิ่มเงินลงทุนเพื่อปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สำหรับการแพร่ภาพสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล

จากประเด็นความพึงพอใจต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล สามารถสรุปได้ดังนี้

ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด	ได้แก่การจัดขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชน อย่างมีระบบของ กสทช.
ความพึงพอใจในระดับมาก	ได้แก่การได้รับกล่องรับสัญญาณฟรี และในเรื่องคุณภาพของภาพที่คมชัดและคุณภาพเสียง
ความพึงพอใจในระดับปานกลาง	ได้แก่การติดตั้งกล่องรับสัญญาณและการปรับช่องสัญญาณ นอกจากนี้ยังมีเรื่องความหลากหลายของเนื้อหา รายการโทรทัศน์ด้วย
ความพึงพอใจในระดับน้อย	ได้แก่การบริการในการได้รับความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา การติดตั้ง และการรับสัญญาณที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

2. การวิเคราะห์ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ผลกระทบในการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล ดังกล่าว หากกล่าวถึงผลกระทบด้านบวก ทำให้การให้บริการของสถานีโทรทัศน์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการใช้คลื่นความถี่ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถให้บริการได้หลายช่องมากกว่าโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก นอกจากนี้ยังเกิดการแข่งขันอย่างเสรีของสถานีโทรทัศน์ของผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบการด้านการผลิตรายการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม โดยก่อให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมในการผลิตเนื้อหารายการและเทคโนโลยี ส่งผลดีต่อประชาชนในฐานะผู้รับชมและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง หากกล่าวถึงผลกระทบด้านลบ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงกับประชาชนในการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกผ่านช่องทางหลายๆ ช่องทาง และควรมีเอกสารให้ความรู้ควบคู่ไปด้วย นอกจากนั้น ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการ การติดตั้งและช่วยเหลือเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์และปรับสัญญาณให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประชาชน

สรุป

กล่าวโดยสรุป ผลกระทบต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผลกระทบด้านบวกต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล ได้แก่ การให้บริการของสถานีโทรทัศน์ในส่วนประสิทธิภาพการใช้คลื่นความถี่ในโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสามารถให้บริการได้หลายช่องมากกว่าโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก นอกจากนี้ยังเกิดการแข่งขันอย่างเสรีของสถานีโทรทัศน์ของผู้ผลิตรายการและผู้ประกอบการด้านการผลิตรายการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

กลุ่มที่ 2 ผลกระทบด้านลบต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล ได้แก่ ประชาชนในฐานะผู้บริโภคต้องมีค่าใช้จ่ายสำหรับการเปลี่ยนเครื่องโทรทัศน์ หรือถ้ามีการติดตั้งกล่องรับสัญญาณ (Set Top Box) ก็ต้องมีค่าใช้จ่าย แม้ กสทช. จะมีคูปองให้แต่ก็ต้องจ่ายในส่วนต่างของราคากล่องรับสัญญาณ (Set Top Box) ในส่วนของผู้ประกอบการและผู้ผลิตรายการ จะต้องมีการเพิ่มเงินลงทุนเพื่อปรับเปลี่ยนอุปกรณ์สำหรับการแพร่ภาพสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล

ส่วนประเด็นความพึงพอใจต่อการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล สามารถสรุปได้ดังนี้ ความพึงพอใจในระดับมากที่สุดได้แก่การจัดขั้นตอนการให้บริการแก่ประชาชนอย่างมีระบบของ กสทช. ความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การได้รับกล่องรับสัญญาณฟรี และในเรื่องคุณภาพของภาพที่คมชัดและคุณภาพเสียง ความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่การติดตั้งกล่องรับสัญญาณและการปรับช่องสัญญาณ นอกจากนี้ยังมีเรื่องความหลากหลายของเนื้อหารายการโทรทัศน์ด้วย และความพึงพอใจในระดับน้อย ได้แก่การบริการในการได้รับความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาการติดตั้ง และการรับสัญญาณที่ยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ในการสำรวจและวิเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล ครั้งต่อไปควรศึกษางานวิจัยให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไทย
2. ประชาชนควรมีการติดตามข่าวสารสม่ำเสมอหากพบปัญหา หรือไม่เข้าใจควรสอบถามเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์บริการช่วยเหลือประชาชนเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์และปรับสัญญาณ พร้อมทั้งปรับตัวสำหรับการเปลี่ยนผ่านของสื่อโทรทัศน์จากระบบแอนะล็อกสู่ระบบดิจิทัล ทั้งนี้สำนักงาน กสทช. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกผ่านช่องทางต่างๆ ช่องทาง พร้อมจัดทำเอกสารให้ความรู้ควบคู่ไปด้วย และควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือประชาชนเกี่ยวกับการติดตั้งอุปกรณ์และปรับสัญญาณให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

บรรณานุกรม

- ฉัตรกมล อนนตชัย, ธิติรัตน์ สาระพล, และชุตติพร นครศรี. (2560). ความพึงพอใจในการรับชมดิจิทัลทีวีต่อการเปลี่ยนผ่านการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อก อำเภอโพธาราม จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2* (น. 1276-1282). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เชษฐพัฒน์ สิริวิวัฒนตระกูล. (2559). การสร้างความเข้าใจและศึกษาผลกระทบเกี่ยวกับการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกต่อผู้บริโภค จังหวัดร้อยเอ็ด กรณีศึกษา อำเภอพนมไพร. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุมชลบุรี*, 2(3), 21-27.
- ฐิตินัน บุญภาพ คอมมอน. (2559). การบริหารจัดการสื่อโทรทัศน์ในยุคดิจิทัลหลอมรวม. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 30(95), 212-222.
- ประสพโชค สิทธิยากรณ์. (2557). การศึกษาปัจจัยการตัดสินใจซื้อที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีในการใช้งานกล่องรับสัญญาณดิจิทัลทีวี CTH ในเขตกรุงเทพมหานคร (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต), กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2556). การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคโทรทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย. *บทความวิชาการ*, 3(7), 18-20.
- สุธัญญา กฤตาคม, และเชษฐพัฒน์ สิริวิวัฒนตระกูล. (2559). ความพึงพอใจในการรับชมดิจิทัลทีวีก่อนการยุติโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกของประชาชนในอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด. *Jornal of Nakhonratchasima College*, 11(1), 177-184.
- สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2555). [Online]. สืบค้น 14 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.nbtc.go.th>
- อิสริย์ ประดิษฐ์ธีระ. (2555). ความเหลื่อมล้ำของระบบโทรทัศน์ดิจิทัลในประเทศไทยกับการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโทรทัศน์ดิจิทัลของประชาคมอาเซียน. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.)*, 18(2), 199.